

**Bruselj, 13. julij 2026
(OR. en)**

**11885/26
ADD 1**

**Medinstitucionalna zadeva:
2026/0191 (NLE)**

**POLCOM 277
WTO 76
SERVICES 39
DATAPROTECT 237
TELECOM 387**

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	13. julij 2026
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2026) 356 annex
Zadeva:	PRILOGA k Predlogu sklepa Sveta o sklenitvi Sporazuma o elektronskem trgovanju

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 356 annex.

Priloga: COM(2026) 356 annex

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.7.2026
COM(2026) 356 final

ANNEX

PRILOGA

k

Predlogu sklepa Sveta

o sklenitvi Sporazuma o elektronskem trgovanju

PRILOGA

WT/MIN(26)/42

27. april 2026

**Ministrska konferenca
Štirinajsto zasedanje
Yaoundé, 26.–30. marca 2026**

IZJAVA O ZAČASNIH UREDITVAH ZA SPORAZUM O ELEKTRONSKEM TRGOVANJU¹

28. marec 2026

Ta izjava se izdaja na zahtevo Argentine; Avstralije; Kraljevine Bahrajn; Benina; Države Brunej; Burkine Faso; Zelenortskih otokov; Kanade; Kitajske; Kostarike; Evropske unije; Gambije; Gruzije; Hongkonga, Kitajske; Islandije; Izraela; Japonske; Kazahstana; Republike Koreje; Države Kuvajta; Kirgiške republike; Laoške ljudske demokratične republike; Lihtenštajna; Malezije; Mavricija; Republike Moldavije; Mongolije; Črne gore; Nove Zelandije; Severne Makedonije; Norveške; Omana; Peruja; Filipinov; Katarja; Singapurja; Švice; Ukrajine; Združenih arabskih emirатов in Združenega kraljestva.

1. Zgoraj navedene članice Svetovne trgovinske organizacije (STO), v nadaljnjem besedilu: udeleženke, potrjujejo svojo zavezanost temu, da se dogovorijo o pravilih STO o trgovinskih vidikih elektronskega trgovanja, kot je bilo napovedano 25. januarja 2019 ([WT/L/1056](#)).
2. Udeleženke ugotavljajo, da so 18. februarja 2025 ([WT/GC/W/963](#)) in 16. decembra 2025 ([WT/GC/W/963/Rev.1](#)) Generalni svet zaprosile, naj sprejme sklep o vključitvi Sporazuma o elektronskem trgovanju v Prilogo 4 Sporazuma o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o STO) v skladu z odstavkom 9 člena X Sporazuma o STO. Generalni svet ni mogel doseči soglasja o tej zahtevi.
3. Udeleženke nameravajo Sporazum o elektronskem trgovanju začeti izvajati čim prej, če bodo dokončani vsi zahtevani nacionalni postopki, da bi koristi od njega čim prej začela imeti podjetja, delavci in potrošniki, vključeni v digitalno trgovino, ter da bi se z okviri, temelječimi na pravilih, podprla digitalna preobrazba znotraj njihovih gospodarstev in med njimi.
4. V ta namen so udeleženke pripravile začasne ureditve, vključene v novo Prilogo o začasnih ureditvah k Sporazumu o elektronskem trgovanju.
5. Udeleženke nameravajo nadaljevati potrebne nacionalne postopke za sprejetje Sporazuma o elektronskem trgovanju, vključno s Prilogo o začasnih ureditvah, ki je priložena tej izjavi. Sporazum o elektronskem trgovanju bo začel veljati v skladu z odstavkom 2 člena 29, ko bo deponiranih 45 listin o sprejetju.

¹ Ta dokument nadomešča dokument WT/MIN(26)/W/26 z dne 29. marca 2026 in se brez kakršnih koli sprememb besedila ponovno razpošilja v ustrezni seriji dokumentov.

6. Udeleženske še naprej priznavajo pomembno vlogo STO pri spodbujanju odprtih, preglednih, nediskriminatornih in predvidljivih regulativnih okolij za omogočanje elektronskega trgovanja.
7. Udeleženske si bodo zato še naprej prizadevale za sprejetje sklepa o vključitvi Sporazuma o elektronskem trgovanju v Prilogo 4 Sporazuma o STO.
8. Udeleženske poudarjajo pomen obravnavanja posameznih in ciljno usmerjenih razvojnih potreb v skladu z obdobji izvajanja, tehnično pomočjo in krepitvijo zmogljivosti, kot je opisano v členu 20 Sporazuma o elektronskem trgovanju.
9. Udeleženske priznavajo pomen rednega pregledovanja Sporazuma o elektronskem trgovanju in upoštevanja spreminjajoče se narave elektronskega trgovanja in digitalnih tehnologij v skladu s členom 35 Sporazuma o elektronskem trgovanju.
10. Udeleženske spodbujajo vse druge članice STO, naj pristopijo k Sporazumu o elektronskem trgovanju, in bodo v tem okviru članice STO seznanjale s koristmi Sporazuma za omogočanje elektronskega trgovanja.

SPORAZUM O ELEKTRONSKEM TRGOVANJU

PREAMBULA

Pogodbenice tega sporazuma (v nadaljnjem besedilu: pogodbenice) –

izhajajoč iz svojih pravic in obveznosti iz Sporazuma o STO;

ob priznavanju pravice vsake pogodbenice, da sprejme regulativne ukrepe za doseganje legitimnih ciljev politike;

ob ponovni potrditvi pomena svetovnega elektronskega trgovanja in priložnosti, ki jih ustvarja za gospodarsko rast in trajnostni razvoj;

ob poudarjanju pomena okvirov, ki spodbujajo odprta, pregledna, nediskriminatorna in predvidljiva regulativna okolja za olajševanje elektronskega trgovanja;

ob priznavanju pomena varnega in odgovornega razvoja ter uporabe digitalnih tehnologij za krepitev zaupanja javnosti;

odločene dodatno zmanjšati digitalni razkorak ter okrepiti koristi in priložnosti, ki jih elektronsko trgovanje prinaša podjetjem, potrošnikom in delavcem v svetovnem gospodarstvu, zlasti v državah v razvoju in najmanj razvitih državah;

ob priznavanju posebnih potreb pogodbenic, ki so države v razvoju, zlasti pa pogodbenic, ki so najmanj razvite države, ter pomena podpore tem pogodbenicam pri izvajanju tega sporazuma z okrepljeno tehnično pomočjo in krepitvijo zmogljivosti;

ob priznavanju potenciala elektronskega trgovanja kot orodja za družbeni in gospodarski razvoj ter pomena izboljšanja interoperabilnosti, inovacij, konkurence in dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij za vse ljudi, zlasti premalo zastopane skupine in MSP –

so se dogovorile o naslednjem:

ODDELEK A

PODROČJE UPORABE IN SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1: Področje uporabe

- 1.1 Ta sporazum se uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani v veljavi in ki vplivajo na trgovino po elektronski poti.
- 1.2 Ta sporazum se ne uporablja za:
 - (a) javno naročanje;
 - (b) storitev, opravljeno pri izvajanju javnih pooblastil, ali
 - (c) z izjemo člena 8, člena 9 in člena 12, informacije, ki jih hrani ali obdeluje pogodbenica ali se hranijo ali obdelujejo v njenem imenu, ali ukrepe v zvezi s temi informacijami, vključno z ukrepi v zvezi z njihovim zbiranjem.

Člen 2: Opredelitev pojmov

V tem sporazumu:

- (a) „Odbor“ pomeni Odbor za trgovinske vidike elektronskega trgovanja, ustanovljen v skladu s členom 28.1;
- (b) „država“ vključuje vsako ločeno carinsko območje, ki je pogodbenica tega sporazuma. V primeru ločenega carinskega območja, ki je pogodbenica tega sporazuma, se izraz v tem sporazumu, ki ga spremlja beseda „nacionalni“, razume kot izraz, ki se nanaša na to carinsko območje, razen če je določeno drugače;
- (c) „Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov“ pomeni *Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov* iz Priloge 2 k Sporazumu o STO;
- (d) „podjetje“ pomeni vsak subjekt, ustanovljen ali organiziran v skladu z veljavno zakonodajo, ne glede na to, ali ustvarja dobiček ali ne, in ne glede na to, ali je v zasebni ali javni lasti oziroma pod zasebnim ali javnim nadzorom, vključno s katero koli podružnico, družbo, trustom, partnerstvom, samostojnim podjetnikom, skupnim podjetjem ali združenjem;
- (e) „GATS“ pomeni *Splošni sporazum o trgovini s storitvami*, naveden v Prilogi 1B k Sporazumu o STO;
- (f) „GATT 1994“ pomeni *Splošni sporazum o carinah in trgovini 1994*, naveden v Prilogi 1A k Sporazumu o STO;
- (g) „javno naročanje“ pomeni postopek, s katerim vlada za javne namene pridobi pravico do uporabe ali nabavi blago ali storitve ali katero koli njuno kombinacijo, in ne z namenom komercialne prodaje ali nadaljnje prodaje oziroma uporabe pri proizvodnji ali dobavi blaga ali storitev za komercialno prodajo ali nadaljnjo prodajo;
- (h) „ukrep“ pomeni vsak ukrep pogodbenice ne glede na to, ali ima obliko zakona, uredbe, pravila, postopka, odločbe, upravnega ukrepa ali katero koli drugo obliko;
- (i) „MSP“ pomeni mikro, mala in srednje velika podjetja;
- (j) „oseba“ pomeni fizično osebo ali podjetje;
- (k) „storitev, opravljena pri izvajanju javnih pristojnosti“, ima pomen v Sporazumu GATS, vključno, kadar je to ustrezno, s Prilogo k Sporazumu GATS o finančnih storitvah ter
- (l) „Sporazum o STO“ pomeni *Marakeški sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije*, sklenjen v Marakešu 15. aprila 1994.

Člen 3: Razmerje do drugih sporazumov

- 3.1 Pogodbenice potrjujejo svoje pravice in obveznosti iz Sporazuma o STO. Pogodbenice nadalje potrjujejo, da ta sporazum ne ustvarja niti obveznosti niti pravic za članice STO, ki ga niso sprejele.
- 3.2 Nič v tem sporazumu se ne razlaga tako, da zmanjšuje pravice in obveznosti pogodbenice iz Sporazuma o STO, vključno z vsemi obveznostmi glede dostopa do

trga, ki so vpisane v ustreznem seznamu obveznosti pogodbenice v okviru GATT 1994 oziroma GATS².

ODDELEK B

OMOGOČANJE ELEKTRONSKEGA TRGOVANJA

Člen 4: Okvir za elektronske transakcije

- 4.1 Vsaka pogodbenica si prizadeva sprejeti ali ohraniti pravni okvir za urejanje elektronskih transakcij, ki je skladen z načeli *vzorčnega zakona Komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL) o elektronskem trgovanju* iz leta 1996.
- 4.2 Vsaka pogodbenica si prizadeva:
- (a) izogibati se kateremu koli nepotrebnemu regulativnemu bremenu za elektronske transakcije ter
 - (b) olajšati sodelovanje zainteresiranih oseb pri razvoju svojega pravnega okvira za elektronske transakcije.
- 4.3 Pogodbenice priznavajo pomen olajšanja uporabe elektronskih prenosljivih evidenc. V ta namen si vsaka pogodbenica prizadeva sprejeti ali ohraniti pravni okvir, ki upošteva *vzorčni zakon UNCITRAL o elektronskih prenosljivih evidencah* iz leta 2017.

*Člen 5: Elektronska avtentikacija in elektronski podpis*³

- 5.1 V tem členu:
- (a) „elektronska avtentikacija“ pomeni postopek ali dejanje preverjanja identitete stranke elektronske komunikacije ali transakcije oziroma zagotavljanja celovitosti elektronske komunikacije ter
 - (b) „elektronski podpis“ pomeni podatke v elektronski obliki, ki so v elektronskem podatkovnem sporočilu, so mu pripeti ali so z njim logično povezani ter se lahko uporabljajo za identifikacijo podpisnika v zvezi s podatkovnim sporočilom in za navedbo podpisnikove odobritve informacij, vsebovanih v podatkovnem sporočilu.
- 5.2 Razen v okoliščinah, v katerih njeni zakoni ali drugi predpisi določajo drugače, pogodbenica elektronskemu podpisu ne odreče pravnega učinka, pravne veljavnosti ali dopustnosti kot dokaza v pravnih postopkih zgolj na podlagi tega, da je podpis v elektronski obliki.
- 5.3 Nobena pogodbenica ne sprejme ali ohrani ukrepov, ki bi:

² Za večjo gotovost, ta določba velja tudi za izjeme iz členov 25 in 26.

³ Za večjo gotovost, nič v tem členu ne preprečuje, da pogodbenica elektronskemu podpisu, ki izpolnjuje nekatere zahteve, kot sta navedba, da elektronsko podatkovno sporočilo ni bilo spremenjeno, ali preverjanje identitete podpisnika, prizna večji pravni učinek.

- (a) strankam elektronske transakcije prepovedovali, da sporazumno določijo ustrezno metodo elektronske avtentikacije ali elektronski podpis za to transakcijo, ali
 - (b) strankam elektronske transakcije preprečevali, da bi imele možnost pred sodnimi ali upravnimi organi dokazati, da je njihova transakcija v skladu z vsemi pravnimi zahtevami glede elektronske avtentikacije ali elektronskih podpisov.
- 5.4 Ne glede na odstavek 3 lahko pogodbenica zahteva, da metoda avtentikacije ali elektronski podpis za določeno kategorijo transakcij izpolnjuje določene standarde delovanja ali da je taka metoda oziroma tak podpis certificiran pri akreditiranem organu v skladu z njenimi zakoni ali drugimi predpisi.
- 5.5 Vsaka pogodbenica odstavke 2 do 4 v obsegu, predvidenem z njenimi zakoni ali drugimi predpisi, uporablja za elektronske žige, elektronske časovne žige in storitve elektronske priporočene dostave.
- 5.6 Pogodbenice spodbujajo uporabo interoperabilne elektronske avtentikacije.
- 5.7 Pogodbenice lahko prostovoljno sodelujejo pri spodbujanju vzajemnega priznavanja elektronskih podpisov.

Člen 6: Elektronske pogodbe

Razen v okoliščinah, v katerih njeni zakoni ali drugi predpisi določajo drugače, pogodbenica elektronski pogodbi⁴ ne odreče pravnega učinka, pravne veljavnosti ali izvršljivosti zgolj na podlagi tega, da je bila pogodba sklenjena z elektronskimi sredstvi.

Člen 7: Elektronsko izdajanje računov

- 7.1 V tem členu:
- (a) „elektronsko izdajanje računov“ pomeni obdelavo in izmenjavo računa med prodajalcem in kupcem z uporabo strukturiranega digitalnega formata ter
 - (b) „okvir za elektronsko izdajanje računov“ pomeni sistem, ki omogoča elektronsko izdajanje računov.
- 7.2 Razen v okoliščinah, v katerih njeni zakoni ali drugi predpisi določajo drugače, pogodbenica računu ne odreče pravnega učinka ali dopustnosti kot dokaza v pravnih postopkih zgolj na podlagi tega, da je račun v elektronski obliki.
- 7.3 Pogodbenice priznavajo, da lahko okviri za elektronsko izdajanje računov prispevajo k izboljšanju stroškovne učinkovitosti, učinkovitosti, natančnosti in zanesljivosti transakcij elektronskega trgovanja.
- 7.4 Če pogodbenica razvije ukrep v zvezi z okviri za elektronsko izdajanje računov, si prizadeva, da ta ukrep podpira čezmejno interoperabilnost, vključno z upoštevanjem ustreznih mednarodnih standardov, smernic ali priporočil, kadar obstajajo.
- 7.5 Vsaka pogodbenica si po potrebi prizadeva izmenjevati dobre prakse na področju elektronskega izdajanja računov.

⁴ Za večjo gotovost, elektronska pogodba vključuje pogodbo, sklenjeno v interakciji z avtomatiziranim sporočilnim sistemom.

Člen 8: Brezpapirno trgovanje

- 8.1 V tem členu:
- (a) „carinski organ“ pomeni vsak organ, ki je po pravu pogodbenice odgovoren za izvajanje njenih carinskih zakonov in drugih predpisov;
 - (b) „elektronska oblika“ vključuje vsako obliko, primerno za avtomatizirano razlago in elektronsko obdelavo brez človekovega posredovanja, pa tudi digitalizirane slike ali obrazce, in
 - (c) „spremna dokumentacija“ pomeni vsako dokumentacijo, ki se zahteva v podporo informacijam, predloženim pogodbenici za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja, in ki lahko vključuje dokumente, kot so računi, nakladnice, pakirni listi ali denarna nakazila.
- 8.2 Z namenom vzpostavitve brezpapirnega mejnega okolja za blagovno trgovino pogodbenice priznavajo pomen odprave papirnih obrazcev in dokumentov, ki se zahtevajo za uvoz, izvoz ali tranzit blaga. V ta namen se vsako pogodbenico spodbuja, da po potrebi odpravi papirne obrazce in dokumente ter preide na uporabo obrazcev in dokumentov v podatkovnih oblikah.
- 8.3 Vsaka pogodbenica mora javnosti v elektronski obliki omogočiti dostop do vseh obrazcev, ki jih njen carinski organ izdaja ali nadzoruje za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja.
- 8.4 Vsaka pogodbenica si prizadeva, da javnosti v elektronski obliki omogoči dostop do vseh obrazcev, ki jih kateri koli državni organ, ki ni njen carinski organ, izdaja ali nadzoruje za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja.
- 8.5 Nobena pogodbenica ni zavezana uporabljati odstavkov 3 ali 4, če mednarodno pravo zahteva drugače.
- 8.6 Vsaka pogodbenica si prizadeva prek interneta omogočiti dostop do navodil za predložitev obrazcev iz odstavkov 3 in 4 v elektronski obliki.
- 8.7 Vsaka pogodbenica sprejme vsak obrazec, ki ga njen carinski organ izda ali nadzoruje za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja, ter, po potrebi, spremno dokumentacijo, ki jo njen carinski organ zahteva za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja, kadar so ti dokumenti predloženi v elektronski obliki, kot pravni ekvivalent njihove papirne različice.
- 8.8 Vsaka pogodbenica si prizadeva sprejeti vsak obrazec, ki ga kateri koli državni organ, ki ni njen carinski organ, izda ali nadzoruje za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja, ter, po potrebi, spremno dokumentacijo, ki jo kateri koli državni organ, ki ni njen carinski organ, zahteva za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja, kadar so ti dokumenti predloženi v elektronski obliki, kot pravni ekvivalent njihove papirne različice.
- 8.9 Nobena pogodbenica ni zavezana uporabljati odstavkov 7 ali 8, če:
- (a) domače ali mednarodno pravo zahteva drugače ali
 - (b) bi se s tem zmanjšala učinkovitost carinskih ali drugih trgovinskih postopkov, ki se zahtevajo za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja.

- 8.10 Vsaka pogodbenica si prizadeva Odboru v dveh letih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma prigrasiti seznam vseh papirnih obrazcev, ki se zahtevajo na podlagi pododstavka 9(a). Vsaka pogodbenica si prizadeva tak seznam po potrebi posodobiti.
- 8.11 Pogodbenice si po potrebi prizadevajo sodelovati v mednarodnih forumih za spodbujanje uporabe elektronskih obrazcev in dokumentov, ki se zahtevajo za uvoz, izvoz ali tranzit blaga.
- 8.12 Ker vsaka pogodbenica priznava, da lahko uporaba mednarodnega standarda pri uporabi elektronskih obrazcev in dokumentov, ki se zahtevajo za uvoz, izvoz ali tranzit blaga, olajša trgovino, si po potrebi prizadeva upoštevati standarde zadevnih mednarodnih organizacij ali metode, o katerih so se te organizacije dogovorile.

Člen 9: Izmenjava podatkov prek enotnih okenc in interoperabilnost sistemov

- 9.1 Pri vzpostavitvi ali ohranjanju svojega enotnega okenca na podlagi odstavka 4.1 člena 10 Sporazuma o olajševanju trgovine iz Priloge 1A k Sporazumu o STO si vsaka pogodbenica prizadeva, da bi prek enotne vstopne točke omogočila elektronsko predložitev dokumentacije ali podatkov, ki jih ta pogodbenica zahteva za uvoz, izvoz ali tranzit blaga prek njenega ozemlja, za vse svoje sodelujoče organe ali agencije.
- 9.2 Enotno okence pogodbenice bi morale, kadar je mogoče, omogočati elektronsko predložitev dokumentacije ali podatkov vnaprej, da se lahko obdelava informacij začne pred prihodom blaga, z namenom pospešitve sprostitve blaga ob prihodu na njeno ozemlje.
- 9.3 Pri vzpostavitvi ali ohranjanju svojega enotnega okenca vsaka pogodbenica:
- (a) si po potrebi prizadeva vključiti podatkovni model Svetovne carinske organizacije ali druge mednarodne standarde za podatkovne elemente;
 - (b) zagotovi varstvo in zaupnost podatkov, izmenjanih z drugimi enotnimi okenci, kadar je taka izmenjava dovoljena, in
 - (c) se spodbuja, da uvede referenčno številko ali drugo orodje za preverjanje istovetnosti za enolično identifikacijo podatkov, ki se nanašajo na posamezno transakcijo.
- 9.4 Kadar enotno okence ni na voljo ali ni integrirano s carinskimi organi pogodbenice, se odstavek 3 po potrebi uporablja za sisteme za carinsko upravljanje, ki se uporabljajo za obdelavo podatkov v zvezi z uvozom, izvozom ali tranzitom blaga prek njenega ozemlja.
- 9.5 Poleg odstavkov 3 in 4 si pogodbenice prizadevajo:
- (a) izmenjevati svoje izkušnje pri vzpostavitvi ali ohranjanju enotnega okenca in
 - (b) usklajevati podatkovne elementov in carinske postopke, kolikor je to izvedljivo.
- 9.6 Ob upoštevanju interesov MSP si pogodbenice prizadevajo trgovcem in drugim deležnikom omogočiti, da za izmenjavo podatkov v njihovem imenu z enotnim

okencem oziroma, kadar enotno okence ni na voljo, s sistemom za carinsko upravljanje⁵ uporabljajo ponudnike storitev.

Člen 10: Elektronska plačila

10.1 Za namene tega člena:

- (a) „elektronsko plačilo“ pomeni prenos denarne terjatve plačnikov do osebe, ki jo prejemnik plačila sprejema in se opravi z elektronskimi sredstvi, ne vključuje pa plačilnih storitev centralnih bank, ki vključujejo poravnavo med ponudniki finančnih storitev⁶, in
- (b) „samoregulativna organizacija“ pomeni nevladni organ, ki ga pogodbenica priznava kot samoregulativni organ ter na podlagi zakona osrednje ali regionalne vlade te pogodbenice ali na podlagi njenega pooblastila izvaja regulativno ali nadzorno pristojnost nad ponudniki storitev elektronskih plačil ali ponudniki finančnih storitev.

10.2 Ob upoštevanju hitre rasti elektronskih plačil, zlasti tistih, ki jih zagotavljajo novi ponudniki storitev elektronskih plačil, pogodbenice priznavajo:

- (a) koristi podpore razvoju varnih, učinkovitih, zaupanja vrednih, zaščitениh, cenovno ugodnih in dostopnih čezmejnih elektronskih plačil s spodbujanjem sprejemanja in uporabe mednarodno sprejetih standardov, spodbujanjem interoperabilnosti elektronskih plačilnih sistemov ter spodbujanjem koristnih inovacij in konkurence na področju storitev elektronskih plačil;
- (b) pomen omogočanja pravočasne uvedbe varnih, učinkovitih, zaupanja vrednih, zaščitениh, cenovno ugodnih in dostopnih produktov in storitev za elektronska plačila in
- (c) pomen zagotavljanja varnih, učinkovitih, zaupanja vrednih, zaščitениh in dostopnih elektronskih plačilnih sistemov z zakoni in drugimi predpisi, ki, kadar je to ustrezno, upoštevajo tveganja takšnih sistemov.

10.3 Vsaka pogodbenica si v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi prizadeva:

- (a) v skladu s členom 18 pravočasno javno objaviti ali kako drugače dati javnosti na voljo svoje zakone in druge predpise o elektronskih plačilih, vključno s tistimi, ki se nanašajo na regulativne odobritve, zahteve glede izdaje dovoljenj, postopke in tehnične standarde;
- (b) pravočasno sprejemati odločitve o regulativnih odobritvah ali izdaji dovoljenj;
- (c) za zadevne elektronske plačilne sisteme upoštevati mednarodno sprejete plačilne standarde, da se omogoči večja interoperabilnost med elektronskimi plačilnimi sistemi, in
- (d) spodbujati ponudnike storitev elektronskih plačil in ponudnike finančnih storitev k večji interoperabilnosti, konkurenci, varnosti in inovacijam na

⁵ Za večjo gotovost, ta odstavek pogodbenici ne preprečuje, da od ponudnikov storitev zahteva, da za izmenjavo podatkov z enotnim okencem izpolnjujejo nekatere postopkovne zahteve.

⁶ Za večjo gotovost, nobena določba tega člena pogodbenice ne obvezuje, da ponudnikom storitev elektronskih plačil druge pogodbenice, ki nimajo sedeža na njenem ozemlju, odobri dostop do plačilnih storitev centralnih bank, ki vključujejo poravnavo med ponudniki finančnih storitev.

področju elektronskih plačil, kar lahko vključuje partnerstva s tretjimi ponudniki, ob ustreznem obvladovanju tveganj.

- 10.4 Ob upoštevanju vseh določil, omejitev, pogojev ali kvalifikacij, določenih v njenem seznamu obveznosti v skladu z GATS („seznam“), vsaka pogodbenica, ki je v svojem seznamu prevzela obveznost glede opravljanja storitev elektronskih plačil po načinu 3 (poslovna prisotnost), ponudnikom finančnih storitev druge pogodbenice, ki imajo sedež na njenem ozemlju, pod pogoji, ki zagotavljajo nacionalno obravnavo, odobri dostop do plačilnih in klirinških sistemov⁷, ki jih upravlja javni subjekt⁸.
- 10.5 Pogodbenica, ki ni prevzela obveznosti iz odstavka 4, si prizadeva, da navedeno obveznost izpolni, kolikor je to izvedljivo.
- 10.6 Za večjo gotovost, nobena določba odstavkov 4 ali 5 pogodbenici ne nalaga, da ponudnikom storitev druge pogodbenice dovoli opravljanje storitev, glede katerih po GATS ni prevzela posebnih obveznosti.
- 10.7 V skladu s členom 18 vsaka pogodbenica, kolikor je to ustrezno, sprejme take razumne ukrepe, ki so ji na voljo, da zagotovi, da se pravila splošne uporabe, ki jih sprejmejo ali ohranijo njene samoregulatorne organizacije, nemudoma objavijo ali kako drugače dajo javnosti na voljo.
- 10.8 Za večjo gotovost, nobena določba tega člena pogodbenici ne preprečuje, da sprejme ali ohrani ukrepe, ki urejajo potrebo po pridobitvi licenc ali dovoljenj oziroma odobritev vlog za dostop.

ODDELEK C

ODPRTOST IN ELEKTRONSKO TRGOVANJE

Člen 11: Carine na elektronske prenose

- 11.1 Za namene tega člena „elektronski prenos“ pomeni prenos, opravljen s kakršnimi koli elektromagnetnimi sredstvi, in vključuje vsebino prenosa.
- 11.2 Pogodbenice priznavajo pomen Delovnega programa o elektronskem trgovanju (WT/L/274) in priznavajo, da je praksa neuvajanja carin za elektronske prenose imela pomembno vlogo pri razvoju digitalnega gospodarstva.
- 11.3 Nobena pogodbenica ne uvede carin na elektronske prenose med osebo ene pogodbenice in osebo druge pogodbenice.
- 11.4 Za večjo gotovost, odstavek 3 pogodbenici ne preprečuje, da na elektronske prenose uvede notranje davke, pristojbine ali druge dajatve na način, ki ni v neskladju s Sporazumom STO.

⁷ Za večjo gotovost, dostop do plačilnih in klirinških sistemov se lahko odobri: (a) z neposrednim dostopom; ali (b) s posrednim dostopom prek ponudnika finančnih storitev, ki po pravu pogodbenice izpolnjuje pogoje za tak dostop in ima neposreden dostop.

⁸ Izrazi, uporabljeni v tem odstavku, se razlagajo glede na GATS, vključno s Prilogo o finančnih storitvah.

- 11.5 Ob upoštevanju spreminjajoče se narave elektronskega trgovanja in digitalne tehnologije pogodbenice pregledajo ta člen v petem letu po dnevu začetka veljavnosti tega sporazuma in nato redno, da ocenijo učinke tega člena ter ali so kakršne koli spremembe ustrezne.

Člen 12: Odprti vladni podatki⁹

- 12.1 Za namene tega člena „metapodatki“ pomeni strukturne ali opisne informacije o podatkih, kot so vsebina, format, vir, pravice, točnost, izvor, pogostost, periodičnost, granularnost, objavitelj ali odgovorni subjekt, kontaktni podatki, način zbiranja ali kontekst.
- 12.2 Ta člen se uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s podatki, ki jih hrani njena osrednja vlada, katerih razkritje po njenem pravu ni omejeno in ki jih ta pogodbenica v digitalni obliki da javnosti na voljo za dostop in uporabo (v nadaljnjem besedilu: vladni podatki).
- 12.3 Pogodbenice priznavajo koristi, ki jih prinaša to, da se podatki, ki jih hranijo regionalne ali lokalne oblasti, javnosti v digitalni obliki dajo na voljo za dostop in uporabo na način, skladen z odstavki 4 do 6.
- 12.4 Pogodbenice priznavajo, da omogočanje dostopa javnosti do vladnih podatkov in njihove uporabe spodbuja gospodarski in družbeni razvoj, konkurenčnost in inovacije. V ta namen se pogodbenice spodbuja, naj razširijo obseg takih podatkov, na primer z vključevanjem zainteresiranih deležnikov in posvetovanjem z njimi.
- 12.5 Če se pogodbenica odloči, da bo vladne podatke v digitalni obliki dala javnosti na voljo za dostop in uporabo, si, kolikor je to izvedljivo, prizadeva zagotoviti, da so taki podatki:
- (a) na voljo v strojno berljivi in odprti obliki;
 - (b) v obliki, ki omogoča iskanje in priklic;
 - (c) pravočasno posodobljeni, kot je ustrezno;
 - (d) opremljeni z metapodatki, ki po možnosti temeljijo na pogosto uporabljenih formatih, ki uporabniku omogočajo razumevanje in uporabo podatkov, ter
 - (e) uporabniku na splošno dostopni brezplačno ali po razumni ceni.
- 12.6 Če se pogodbenica odloči, da bo vladne podatke v digitalni obliki dala javnosti na voljo za dostop in uporabo, si prizadeva preprečiti določitev pogojev, ki uporabniku takih podatkov neupravičeno preprečujejo ali omejujejo:
- (a) reproducirati, redistribuirati ali ponovno objaviti podatke;
 - (b) prerazvrščati podatke ali
 - (c) uporabljati podatke v komercialne in nekomercialne namene, tudi v postopku ustvarjanja novega proizvoda ali storitve¹⁰.

⁹ Za večjo gotovost, ta člen ne posega v pravo pogodbenice v zvezi z intelektualno lastnino in varstvom osebnih podatkov.

¹⁰ Za večjo gotovost, nobena določba tega odstavka pogodbenici ne preprečuje, da od uporabnika takih podatkov zahteva, da navede povezavo do izvirmih virov.

- 12.7 Pogodbenice si prizadevajo sodelovati pri vprašanjih, ki olajšujejo in širijo dostop javnosti do vladnih podatkov in njihovo uporabo, vključno z izmenjavo informacij in izkušenj o praksah in politikah, da bi spodbujale razvoj elektronskega trgovanja in ustvarjale poslovne priložnosti, zlasti za MSP.

Člen 13: Dostop do interneta in njegova uporaba za elektronsko trgovanje

- 13.1 Za namene tega člena „končni uporabnik“ pomeni osebo, ki kupi storitev dostopa do interneta ali se nanjo naroči pri ponudniku storitve dostopa do interneta.
- 13.2 Pogodbenice priznavajo koristi tega, da imajo končni uporabniki na svojih ozemljih možnost:
- (a) dostopati do zakonitih storitev in aplikacij po svoji izbiri, ki so na voljo na internetu, ter jih uporabljati, ob upoštevanju razumnega upravljanja omrežja, ki zaradi nepoštenih poslovnih prednosti ne blokira ali upočasnjuje internetnega prometa¹¹;
 - (b) na internet priključijo naprave po svoji izbiri, če te naprave ne škodujejo omrežju, ter
 - (c) dostopajo do preglednih in jasnih informacij o praksah upravljanja omrežja svojega ponudnika storitve dostopa do interneta.
- 13.3 Za večjo gotovost, nobena določba odstavka 2 pogodbenice ne zavezuje, da sprejme, spremeni ali ohrani določen ukrep za izvajanje načel iz navedenega odstavka.

ODDELEK D

ZAUPANJE IN ELEKTRONSKO TRGOVANJE

Člen 14: Spletno varstvo potrošnikov

- 14.1 Za namene tega člena „zavajajoče, goljufive in sleparske trgovske dejavnosti“ vključujejo:
- (a) bistveno napačno prikazovanje¹², vključno z implicitnim napačnim prikazovanjem dejstev ali lažnimi trditvami glede zadev, kot so lastnosti, cena, primernost za namen, količina ali poreklo blaga ali storitev;
 - (b) oglaševanje blaga ali storitev brez namena ali razumne zmožnosti njihove dobave;
 - (c) opustitev dobave blaga ali opravljanja storitev potrošniku po tem, ko mu je bilo to zaračunano, razen če je to upravičeno iz utemeljenih razlogov, in
 - (d) zaračunavanje potrošniku za blago ali storitve, ki jih ni zahteval.
- 14.2 Pogodbenice priznavajo pomen preglednih in učinkovitih ukrepov, ki krepijo zaupanje potrošnikov v elektronsko trgovanje. V ta namen vsaka pogodbenica

¹¹ Za namene tega pododstavka pogodbenice priznavajo, da ponudnik storitve dostopa do interneta, ki nekatere vsebine ponuja samo svojim končnim uporabnikom, ne ravna v nasprotju s tem načelom.

¹² Za namene tega člena „bistveno napačno prikazovanje“ pomeni napačno prikazovanje, ki bi verjetno vplivalo na ravnanje potrošnika ali njegovo odločitev za uporabo ali nakup blaga ali storitve.

sprejme ali ohrani ukrepe, s katerimi prepove zavajajoče, goljufive in sleparske trgovske dejavnosti, ki povzročajo ali bi lahko povzročile škodo potrošnikom, udeleženi v elektronskem trgovanju¹³.

- 14.3 Za zaščito potrošnikov, udeleženi v elektronskem trgovanju, si vsaka pogodbenica prizadeva sprejeti ali ohraniti ukrepe, namenjene zagotavljanju:
- (a) da dobavitelji blaga ali storitev s potrošniki ravna pošteno in pravično;
 - (b) da dobavitelji blaga ali storitev zagotovijo popolne, točne in pregledne informacije o tem blagu ali storitvah, vključno z vsemi pogoji nakupa, in
 - (c) varnost blaga in, kadar je primerno, storitev med običajno ali razumno predvidljivo uporabo.
- 14.4 Pogodbenice priznavajo pomen zagotavljanja varstva potrošnikov, udeleženi v elektronskem trgovanju, na ravni, ki ni nižja od ravni varstva, zagotovljene potrošnikom, udeleženi v drugih oblikah trgovanja.
- 14.5 Pogodbenice priznavajo pomen sodelovanja med svojimi organi za varstvo potrošnikov ali drugimi ustreznimi organi, vključno z izmenjavo informacij in izkušnj, pa tudi sodelovanja v ustreznih primerih skupnega interesa glede kršitev pravic potrošnikov v zvezi z elektronskim trgovanjem, če se o tem medsebojno odločijo, da bi okrepile spletno varstvo potrošnikov.
- 14.6 Vsaka pogodbenica spodbuja dostop do mehanizmov za pravno varstvo ali uveljavljanje pravic potrošnikov in ozaveščenost o njih, tudi za potrošnike, ki sklepajo čezmejne posle.

Člen 15: Neželena komercialna elektronska sporočila

- 15.1 Za namene tega člena:
- (a) „komercialno elektronsko sporočilo“ pomeni elektronsko sporočilo, ki se za komercialne namene pošlje na elektronski naslov osebe¹⁴ prek telekomunikacijske storitve ter obsega vsaj elektronsko pošto in, kolikor je to določeno v zakonih ali drugih predpisih pogodbenice, druge vrste elektronskih sporočil, in
 - (b) „neželena komercialno elektronsko sporočilo“ pomeni komercialno elektronsko sporočilo, ki se pošlje brez soglasja prejemnika ali kljub njegovi izrecni zavrnitvi.
- 15.2 Pogodbenice priznavajo pomen spodbujanja zaupanja v elektronsko trgovanje, tudi s preglednimi in učinkovitimi ukrepi, ki omejujejo neželena komercialna elektronska sporočila. V ta namen vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe, ki:
- (a) od ponudnikov komercialnih elektronskih sporočil zahtevajo, da prejemnikom omogočijo preprečitev nadaljnjega prejemanja teh sporočil;
 - (b) zahtevajo soglasje prejemnikov za prejemanje komercialnih elektronskih sporočil, kot je določeno v njenih zakonih ali drugih predpisih, ali

¹³ Za namene tega člena izraz „udeleženi v elektronskem trgovanju“ vključuje fazo pred sklenitvijo posla v okviru elektronskega trgovanja.

¹⁴ Za večjo gotovost, „elektronski naslov osebe“ ne vključuje naslova IP.

- (c) sicer določajo zmanjšanje neželenih komercialnih elektronskih sporočil na najmanjšo možno mero.
- 15.3 Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da so komercialna elektronska sporočila kot taka jasno prepoznavna, da jasno razkrivajo, v imenu koga so poslana, in da vsebujejo potrebne informacije, ki prejemnikom omogočajo, da brezplačno in kadar koli zahtevajo prenehanje prejemanja teh sporočil.
- 15.4 Vsaka pogodbenica zagotovi dostop do pravnega varstva ali drugih pravnih sredstev zoper ponudnike neželenih komercialnih elektronskih sporočil, ki ne ravnavo v skladu z ukrepi, sprejetimi ali ohranjenimi v skladu z odstavkom 2.
- 15.5 Pogodbenice si prizadevajo sodelovati v ustreznih primerih skupnega interesa glede urejanja neželenih komercialnih elektronskih sporočil.

Člen 16: Varstvo osebnih podatkov

- 16.1 Za namene tega člena „osebni podatki“ pomeni vse informacije v zvezi z določeno ali določljivo fizično osebo.
- 16.2 Pogodbenice priznavajo, da trdno in učinkovito varstvo osebnih podatkov in povezanih pravic posameznikov prispeva h krepitvi zaupanja potrošnikov v digitalno gospodarstvo.
- 16.3 Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani pravni okvir, ki zagotavlja varstvo osebnih podatkov uporabnikov elektronskega trgovanja¹⁵.
- 16.4 Vsaka pogodbenica bi morala pri oblikovanju svojega pravnega okvira za varstvo osebnih podatkov upoštevati načela in smernice, ki so jih razvili ustrezni mednarodni organi ali organizacije.
- 16.5 Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da njen pravni okvir, sprejet ali ohranjen v skladu z odstavkom 3, zagotavlja nediskriminatorno varstvo osebnih podatkov fizičnih oseb.
- 16.6 Vsaka pogodbenica objavi informacije o varstvu osebnih podatkov, ki ga zagotavlja uporabnikom elektronskega trgovanja, vključno z navodili o tem, kako:
- (a) lahko fizična oseba uveljavlja pravna sredstva in
 - (b) podjetja lahko ravnavo v skladu s pravnimi zahtevami.
- 16.7 Ob priznavanju, da lahko pogodbenice za varstvo osebnih podatkov uporabljajo različne pravne pristope, bi morala vsaka pogodbenica spodbujati razvoj mehanizmov za spodbujanje združljivosti med temi različnimi ureditvami.
- 16.8 Mehanizmi iz odstavka 7 lahko vključujejo priznavanje regulativnih izidov, bodisi avtonomno bodisi na podlagi medsebojnega dogovora, ali širše mednarodne okvire.
- 16.9 Pogodbenice si prizadevajo izmenjevati informacije o mehanizmih iz odstavka 7, ki se uporabljajo v njihovih posameznih jurisdikcijah.

¹⁵ Za večjo gotovost, pogodbenica lahko ta odstavek izpolni s sprejetjem ali ohranitvijo ukrepov ali kombinacije ukrepov, kot so celovit zakon o varstvu zasebnosti, zakoni o varstvu osebnih podatkov, sektorski zakoni, ki urejajo varstvo zasebnosti, ali drugi zakoni, ki obravnavajo kršitve zasebnosti.

Člen 17: Kibernetika varnost

- 17.1 Pogodbenice priznavajo, da grožnje kibernetiki varnosti spodkopavajo zaupanje v elektronsko trgovanje.
- 17.2 Pogodbenice poleg tega priznavajo spreminjajočo se naravo kibernetiki groženj. Da bi prepoznale in ublažile kibernetike grožnje ter s tem olajšale elektronsko trgovanje, si pogodbenice prizadevajo:
- (a) krepiti zmogljivosti svojih nacionalnih subjektov, odgovornih za odzivanje na incidente na področju kibernetike varnosti, in
 - (b) sodelovati pri prepoznavanju in blaženju zlonamernih vdorov ali razširjanja zlonamerne kode, ki vplivajo na elektronska omrežja pogodbenice, pri pravočasnem obravnavanju incidentov na področju kibernetike varnosti ter pri izmenjavi informacij za ozaveščanje in dobre prakse.
- 17.3 Ob upoštevanju spreminjajoče se narave kibernetiki groženj in njihovega negativnega vpliva na elektronsko trgovanje pogodbenice priznavajo pomen pristopov, ki temeljijo na tveganju, pri obravnavanju takih groženj ob čim večjem zmanjšanju trgovinskih ovir. Zato si vsaka pogodbenica za opredelitev tveganj za kibernetiko varnost in zaščito pred njimi, zaznavanje kibernetiki dogodkov ter odzivanje na incidente na področju kibernetike varnosti in okrevanje po njih prizadeva uporabljati pristope, ki temeljijo na tveganju, ter podjetja v svoji jurisdikciji spodbuja k uporabi takih pristopov, ki se opirajo na dobre prakse obvladovanja tveganj in standarde, razvite na soglasen, pregleden in odprt način.

ODDELEK E

PREGLEDNOST, SODELOVANJE IN RAZVOJ

Člen 18: Preglednost

V skladu s členom III GATS in členom X GATT 1994 vsaka pogodbenica vse ukrepe splošne uporabe, ki se nanašajo na izvajanje tega sporazuma ali vplivajo nanj, nemudoma objavi ali kako drugače javno omogoči dostop do njih, razen v izrednih razmerah pa najpozneje ob začetku njihove veljavnosti.

Člen 19: Sodelovanje

- 19.1 Ob priznavanju globalne narave elektronskega trgovanja si pogodbenice prizadevajo:
- (a) sodelovati pri olajševanju uporabe elektronskega trgovanja in dostopa do njega za vsa ljudstva, zlasti premalo zastopane skupine in MSP;
 - (b) izmenjevati informacije in si deliti izkušnje o zakonih, predpisih in politikah v zvezi z elektronskim trgovanjem in
 - (c) dejavno sodelovati v regionalnih in večstranskih forumih za spodbujanje razvoja elektronskega trgovanja.
- 19.2 Področja sodelovanja za namene odstavka 1 lahko vključujejo:

- (a) varstvo osebnih podatkov;
 - (b) varstvo potrošnikov na spletu, vključno s sredstvi za pravno varstvo potrošnikov in krepitev zaupanja potrošnikov;
 - (c) neželena komercialna elektronska sporočila;
 - (d) varnost elektronskih komunikacij;
 - (e) konkurenco na digitalnih trgih;
 - (f) elektronsko avtentikacijo;
 - (g) čezmejne logistične storitve, vključno z večmodalnim prevozom, ter sodelovanje med logističnimi in poštnimi storitvami;
 - (h) olajševanje trgovine pri čezmejnem elektronskem trgovanju, vključno z uporabo carinskih skladišč ali prostih con, ter regulativno sodelovanje na področjih, kot sta izmenjava podatkov in opozarjanje na tveganja za varnost proizvodov, in
 - (i) katero koli drugo področje, o katerem pogodbenice skupaj odločijo.
- 19.3 Vsaka pogodbenica v okviru razpoložljivih sredstev vzpostavi ali ohrani eno ali več informacijskih točk za:
- (a) to, da so odgovorne za vsak postopek priglasiťve ali posvetovanja, povezan z izvajanjem tega sporazuma, in
 - (b) odgovarjanje na razumne poizvedbe druge pogodbenice o zadevah, zajetih v tem sporazumu.

Člen 20: Razvoj

- 20.1 Pogodbenice priznavajo:
- (a) pomen krepitev mednarodnih prizadevanj za premostitev digitalne vrzeli in omogočanje vključujočega digitalnega gospodarstva in
 - (b) prispevek pravil o elektronskem trgovanju k premagovanju izzivov, povezanih z digitalno trgovino, in spodbujanju vključujočr rasti elektronskega trgovanja.
- 20.2 Pogodbenice priznavajo svojo vlogo pri podpiranju pogodbenic v razvoju in najmanj razvitih pogodbenic, da učinkovito sodelujejo v elektronskem trgovanju in digitalnem gospodarstvu ter izkoristijo priložnosti za rast, med drugim s podpiranjem boljšega dostopa do digitalnih ekosistemov in infrastrukture ter podpiranjem njihovega prebivalstva in MSP.
- 20.3 Pogodbenice priznavajo pomen tehnične pomoči in krepitev zmogljivosti za pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice pri izvajanju tega sporazuma.
- 20.4 Pomoč in podporo za krepitev zmogljivosti¹⁶ bi bilo treba zagotoviti v pomoč pogodbenicam v razvoju in najmanj razvitim pogodbenicam pri izvajanju določb tega sporazuma v skladu z naravo in obsegom teh določb.

¹⁶ Za namene tega člena se pomoč in podpora za krepitev zmogljivosti lahko zagotovita v obliki tehnične, finančne ali katere koli druge medsebojno dogovorjene oblike pomoči.

- 20.5 Pogodbenice priznavajo, da lahko pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice za izvajanje nekaterih obveznosti iz tega sporazuma potrebujejo bodisi daljše časovno obdobje bodisi pridobitev zmogljivosti za izvajanje s pomočjo in podporo za krepitev zmogljivosti.
- 20.6 Vsaka pogodbenica v razvoju in najmanj razvita pogodbenica lahko na datum začetka veljavnosti tega sporazuma za to pogodbenico s predložitvijo seznama takih določb Odboru sama določi katero koli določbo tega sporazuma, za katero potrebuje obdobje izvajanja, ki ni daljše od petih let.
- 20.7 Vsaka pogodbenica v razvoju in najmanj razvita pogodbenica lahko obdobje izvajanja za katero koli določbo, ki jo je sama določila v skladu z odstavkom 6, podaljša za največ dve dodatni leti. Vsaka taka pogodbenica Odbor obvesti o vsakem podaljšanju najpozneje 120 dni pred iztekom začetnega obdobja izvajanja ter navede razloge za podaljšanje in ustrezne ukrepe, potrebne za dokončanje izvajanja zadevnih določb.
- 20.8 Razvite pogodbenice in pogodbenice v razvoju, ki to zmorejo, se spodbuja, da pogodbenicam v razvoju in najmanj razvitim pogodbenicam zagotovijo podporo za izvedbo ali posodobitev njihove ocene potreb, da bi ugotovile vrzeli v zmogljivostih za izvajanje tega sporazuma, bodisi dvostransko bodisi prek ustreznih mednarodnih organizacij.
- 20.9 Rezultati vsake ocene potreb, opravljene ali posodobljene v skladu z odstavkom 8, bi morali biti podlaga za to, da pogodbenica v razvoju ali najmanj razvita pogodbenica sama določi določbe v skladu z odstavkom 6 in podaljša katero koli obdobje izvajanja v skladu z odstavkom 7.
- 20.10 Pogodbenice priznavajo pomen tehnične pomoči in krepitev zmogljivosti za popolno izvajanje vseh določb tega sporazuma. V ta namen lahko pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice opredelijo katero koli določbo tega sporazuma, v zvezi s katero bi jim tehnična pomoč in krepitev zmogljivosti najbolj koristili. Razvite pogodbenice in pogodbenice v razvoju, ki to zmorejo, se strinjajo, da bodo olajšale zagotavljanje pomoči in podpore za krepitev zmogljivosti v zvezi s takimi določbami, bodisi dvostransko bodisi prek ustreznih mednarodnih organizacij, pod medsebojno dogovorjenimi pogoji ter ob upoštevanju posebnih potreb in prednostnih nalog pogodbenic v razvoju in najmanj razvitih pogodbenic.
- 20.11 Pogodbenice si prizadevajo uporabljati naslednja načela za zagotavljanje pomoči in podpore za krepitev zmogljivosti v zvezi z izvajanjem tega sporazuma:
- (a) upoštevati splošni razvojni okvir držav in regij prejemnic ter, kadar je to ustrezno in primerno, tekoče reforme ter programe tehnične pomoči in krepitev zmogljivosti;
 - (b) vključiti, kadar je to ustrezno in primerno, dejavnosti za obravnavanje regionalnih in podregionalnih izzivov ter spodbujanje regionalnega in podregionalnega povezovanja;
 - (c) pri oblikovanju programov ali dejavnosti za krepitev zmogljivosti po možnosti upoštevati dejavnosti zasebnega sektorja in

- (d) spodbujati usklajevanje med pogodbenicami in drugimi ustreznimi institucijami, vključno z regionalnimi gospodarskimi skupnostmi, da se zagotovi največja učinkovitost te pomoči in čim boljši rezultati. V ta namen:
- (i) bi usklajevanje moralo biti namenjeno preprečevanju prekrivanja in podvajanja v programih pomoči ter nedoslednosti pri reformnih dejavnostih s tesnim usklajevanjem ukrepov tehnične pomoči in krepitve zmogljivosti;
 - (ii) ustrezni svetovni in regionalni programi, povezani s trgovino, bi se morali upoštevati kot del tega procesa usklajevanja, vključno s tistimi, ki so posebej osredotočeni na najmanj razvite pogodbenice, in
 - (iii) pogodbenice bi morale spodbujati notranje usklajevanje med svojimi uradniki za trgovino in razvoj pri izvajanju tega sporazuma ter zagotavljanju tehnične pomoči in krepitve zmogljivosti.
- 20.12 Člen 27 se za obdobje sedmih let po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma za najmanj razvito pogodbenico ne uporablja za reševanje sporov zoper to pogodbenico v zvezi s katero koli določbo tega sporazuma.
- 20.13 Člen 27 se za čas trajanja obdobja izvajanja, ki se uporablja za zadevno določbo, ne uporablja za reševanje sporov zoper pogodbenico v razvoju v zvezi z določbo tega sporazuma, za katero je ta pogodbenica sama določila ali podaljšala obdobje izvajanja v skladu z odstavkoma 6 oziroma 7.
- 20.14 Ne glede na obdobje odloga iz odstavka 12 mora pogodbenica, preden v skladu s členom 27 zahteva posvetovanja glede ukrepa najmanj razvite pogodbenice, in v vseh nadaljnjih fazah kakršnih koli postopkov za reševanje sporov posebno pozornost nameniti posebnemu položaju najmanj razvitih pogodbenic. V zvezi s tem pogodbenice pri odpiranju zadev v skladu s členom 27, ki vključujejo najmanj razvite pogodbenice, ravnajo z ustrezno zadržanostjo.
- 20.15 Pogodbenice priznavajo pomen preglednosti pri zagotavljanju pomoči in podpore za krepitev zmogljivosti za omogočanje učinkovitega izvajanja tega sporazuma. V ta namen si pogodbenice prizadevajo, da na prvem zasedanju Odbora in redno zatem razpravljajo o ustreznih informacijah¹⁷ o svojih obstoječih in novih programih tehnične pomoči in krepitve zmogljivosti. Za izboljšanje te razprave vsaka razvita pogodbenica pred prvim posebnim zasedanjem Odbora in redno zatem predloži opis ustreznih programov tehnične pomoči in krepitve zmogljivosti. Pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice, ki so bile deležne tehnične pomoči in krepitve zmogljivosti, se spodbuja, da delijo svoje izkušnje. Pogodbenice nameravajo te predložitve uporabiti za boljše razumevanje, ali obstoječi programi izpolnjujejo potrebe, ki so jih izrazile pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice.
- 20.16 Pogodbenice v razvoju, ki izjavijo, da so v položaju, da zagotavljajo pomoč in podporo za krepitev zmogljivosti, se spodbuja, da Odboru na datum začetka veljavnosti tega sporazuma in redno zatem predložijo informacije iz odstavka 15.

¹⁷ Za večjo gotovost, „ustrezne informacije“ lahko vključujejo: (a) opis zagotovljene pomoči ali podpore za krepitev zmogljivosti; (b) informacije o tem, kako zaprositi za tako pomoč ali podporo oziroma dostopati do nje, vključno s kontaktno točko ali kontaktnimi točkami pogodbenice, in (c) seznam upravičencev do take pomoči ali podpore.

- 20.17 Odbor na spletu omogoči dostop do informacij, predloženih v skladu z odstavkoma 15 in 16, skupaj z informacijami o ustreznih dejavnostih mednarodnih organizacij.
- 20.18 Pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice, ki nameravajo uporabiti ustrezno pomoč in podporo za krepitev zmogljivosti, Odboru predložijo informacije o kontaktni točki ali kontaktnih točkah urada ali uradov, pristojnih za usklajevanje in določanje prednostnih nalog v zvezi s tako pomočjo in podporo.
- 20.19 Za namene tega člena Odbor po potrebi vsako leto skliče vsaj eno posebno zasedanje, da:
- (a) spremlja tehnično pomoč ali podporo za krepitev zmogljivosti za izvajanje obveznosti, za katere so bila v skladu z odstavkoma 6 oziroma 7 sama določena ali podaljšana obdobja izvajanja;
 - (b) obravnava vprašanja glede izvajanja določb tega sporazuma;
 - (c) pregleda napredek v zvezi s tehnično pomočjo ali podporo za krepitev zmogljivosti za izvajanje tega sporazuma, tudi kadar katera koli pogodbenica v razvoju ali najmanj razvita pogodbenica ne prejema ustrezne pomoči in podpore za krepitev zmogljivosti, in
 - (d) olajša izmenjavo ustreznih izkušenj, izzivov, uspehov in informacij pogodbenic.

ODDELEK F

TELEKOMUNIKACIJE

Člen 21: Telekomunikacije

- 21.1 V tem členu in Prilogi:
- (a) „bistvene zmogljivosti“ pomeni zmogljivosti javnega telekomunikacijskega prenosnega omrežja ali javne telekomunikacijske storitve, ki:
 - (i) jih zagotavlja izključno ali pretežno en ponudnik ali omejeno število ponudnikov ter
 - (ii) jih ni mogoče ekonomsko ali tehnično izvedljivo nadomestiti za zagotavljanje storitve;
 - (b) „večji ponudnik“ pomeni ponudnika, ki lahko bistveno vpliva na pogoje udeležbe (ob upoštevanju cene in ponudbe) na upoštevnem trgu osnovnih telekomunikacijskih storitev zaradi:
 - (i) nadzora nad bistvenimi zmogljivostmi ali
 - (ii) uporabe svojega položaja na trgu;
 - (c) „omrežni element“ pomeni zmogljivost ali opremo, ki se uporablja za zagotavljanje javne telekomunikacijske storitve, vključno z značilnostmi, funkcijami in zmogljivostmi, ki se zagotavljajo s to zmogljivostjo ali opremo, ter
 - (d) „uporabnik“ pomeni odjemalca storitev in ponudnika storitev.

- 21.2 Vsaka pogodbenica prevzame obveznosti iz Priloge^{18, 19}.
- 21.3 Vsaka pogodbenica zagotovi, da njen regulativni organ za telekomunikacije nima finančne udeležbe v ponudniku javnih telekomunikacijskih omrežij in storitev niti pri takem ponudniku ne opravlja operativne ali upravljaljske vloge. Ta odstavek se ne razlaga tako, da državnemu subjektu pogodbenice, ki ni njen regulativni organ za telekomunikacije, prepoveduje imeti lastniški delež v takem ponudniku.
- 21.4 Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima njen regulativni organ za telekomunikacije pooblastila za opravljanje nalog, ki so mu dodeljene z zakonom, vključno s pooblastilom za izrekanje sankcij, ter da ta pooblastila izvaja pregledno in pravočasno.
- 21.5 Vsaka pogodbenica javno objavi naloge, ki jih opravlja njen regulativni organ za telekomunikacije, v lahko dostopni in jasni obliki.
- 21.6 Vsaka pogodbenica si prizadeva, da:
- (a) zagotovi, da se dodeljevanje frekvenčnih pasov za javne telekomunikacijske storitve izvaja v odprtem postopku, ki upošteva javni interes, vključno s spodbujanjem konkurence, ter
 - (b) tako dodeljevanje izvaja s pristopi, ki temeljijo na trgu, kot so po potrebi postopki zbiranja ponudb.
- 21.7 Vsaka pogodbenica pooblasti svoj regulativni organ za telekomunikacije, da:
- (a) določi, katere bistvene zmogljivosti mora večji ponudnik dati na voljo drugim ponudnikom javnih telekomunikacijskih storitev pod razumnimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji za namen zagotavljanja javnih telekomunikacijskih storitev, ter
 - (b) zahteva, da večji ponudnik ponudi razvezan dostop do svojih omrežnih elementov, ki so bistvene zmogljivosti, pod razumnimi, nediskriminatornimi in preglednimi pogoji za namen zagotavljanja javnih telekomunikacijskih storitev.
- 21.8 Ponudnik javnih telekomunikacijskih storitev ima pravico, da se v razumnem roku obrne na regulativni organ pogodbenice za telekomunikacije ali drug pristojni organ zaradi rešitve sporov z drugimi ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev glede zahtev iz odstavka 7.
- 21.9 Kadar regulativni organ za telekomunikacije ali drug pristojni organ zavrne začetek kakršnega koli ukrepanja glede zahteve za rešitev spora iz odstavka 8, na zahtevo

¹⁸ Kolikor to ni v neskladju s seznamom posebnih obveznosti pogodbenice v okviru GATS: (a) se Priloga za vsako pogodbenico ne uporablja za radiodifuzijske storitve, kot so opredeljene v njenih zakonih ali drugih predpisih; (b) regulativni organ pogodbenice za telekomunikacije lahko operaterje krajevnega omrežja na podeželju za omejeno obdobje oprosti obveznosti iz odstavka 2.2 Priloge glede medomrežnega povezovanja s konkurenčnimi operaterji krajevnega omrežja. Podeželskim telefonskim družbam ni treba zagotoviti medomrežnega povezovanja s konkurenčnimi operaterji krajevnega omrežja na način iz odstavka 2.2 Priloge, dokler tega od njih ne zahteva regulativni organ pogodbenice za telekomunikacije, ter (c) se odstavek 2.2 Priloge uporablja samo za večjega ponudnika, ki ima nadzor nad bistvenimi zmogljivostmi.

¹⁹ Za večjo gotovost, nič v tem členu ali Prilogi se ne razlaga tako, da bi se od pogodbenic zahtevalo, da prevzamejo dodatne posebne obveznosti glede dostopa do trga ali nacionalne obravnave v okviru GATS.

ponudnika, udeleženega v sporu, v razumnem roku predloži pisno obrazložitev te odločitve.

- 21.10 Ponudniku javnih telekomunikacijskih storitev, udeleženemu v sporu iz odstavka 8, se ne sme preprečiti uveljavljanja sodnega varstva pred sodnimi organi pogodbenice.

ODDELEK G

IZJEME

Člen 22: Splošne izjeme

Za namene tega sporazuma se uporabljajo člen XX GATT 1994 in njegove razlagalne opombe ter člen XIV GATS, *mutatis mutandis*.

Člen 23: Varnostna izjema

Za namene tega sporazuma se uporabljata člen XXI GATT 1994 in člen XIV *bis* GATS, *mutatis mutandis*.

Člen 24: Bonitetni ukrepi

Za namene tega sporazuma se uporablja odstavek 2 Priloge GATS o finančnih storitvah, *mutatis mutandis*.

Člen 25: Izjema za varstvo osebnih podatkov

Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da sprejme ali ohrani ukrepe za varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, tudi v zvezi s čezmejnimi prenosi podatkov, če pravo te pogodbenice določa instrumente, ki omogočajo prenose pod pogoji splošne uporabe²⁰ za varstvo prenesenih podatkov.

Člen 26: Domorodna ljudstva

- 26.1 Če se taki ukrepi ne uporabljajo kot sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije oseb druge pogodbenice ali kot prikrita omejitev trgovine po elektronski poti, nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da sprejme ali ohrani ukrepe, ki se ji zdijo potrebni za zagotovitev ugodnejše obravnave domorodnih ljudstev na svojem ozemlju glede zadev, zajetih v tem sporazumu, tudi zaradi izpolnjevanja svojih obveznosti iz pravnih, ustavnih ali pogodbenih ureditev s temi domorodnimi ljudstvi.
- 26.2 Razlaga pravnih, ustavnih ali pogodbenih ureditev pogodbenice z domorodnimi ljudstvi na njenem ozemlju, tudi glede narave pravic in obveznosti, ki izhajajo iz takih ureditev, ni predmet reševanja sporov v skladu s členom 27. Sicer se za ta člen uporablja člen 27.

²⁰ Za večjo gotovost, „pogoji splošne uporabe“ pomeni pogoje, oblikovane objektivno, ki se horizontalno uporabljajo za nedoločeno število gospodarskih subjektov in tako zajemajo vrsto položajev in primerov.

ODDELEK H

INSTITUCIONALNE UREDITVE IN KONČNE DOLOČBE

Člen 27: Reševanje sporov

- 27.1 Za posvetovanja in reševanje sporov, ki nastanejo na podlagi tega sporazuma, se uporabljata člena XXII in XXIII GATT 1994 ali člena XXII in XXIII GATS, kakor sta podrobneje določena in se uporabljata v Dogovoru o pravilih in postopkih za reševanje sporov.
- 27.2 Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov se uporablja za spore, sprožene v skladu z odstavkom 1.

Člen 28: Odbor za trgovinske vidike elektronskega trgovanja

- 28.1 Ustanovi se Odbor za trgovinske vidike elektronskega trgovanja, ki je odprt za sodelovanje vseh pogodbenic. Odbor izvoli svojega predsednika in podpredsednika ter se sestaja po potrebi ali kadar je to predvideno v tem sporazumu, vendar najmanj enkrat letno. Odbor sprejme svoj poslovnik.
- 28.2 Odbor opravlja naloge, ki so mu dodeljene s tem sporazumom ali ki mu jih dodelijo pogodbenice, ter pogodbenicam omogoča, da se posvetujejo o vseh zadevah v zvezi z delovanjem ali izvajanjem tega sporazuma.
- 28.3 Odbor lahko ustanovi pomožna telesa, ki se mu zdijo ustrezna, ali jim predloži zadeve. Vsa pomožna telesa poročajo Odboru.
- 28.4 Odbor spremlja delovanje in izvajanje tega sporazuma ter o tem vsako leto poroča Generalnemu svetu, tudi o izvajanju in učinkovitosti programov in dejavnosti tehnične pomoči ter krepitve zmogljivosti.
- 28.5 Odbor se seznani z vsemi uradnimi obvestili o podaljšanju, prejetimi na podlagi člena 20.7, ter spremlja vse ustrezne ukrepe, potrebne za izvajanje določb, ki so predmet takih uradnih obvestil.
- 28.6 Vsak član STO, ki ni pogodbenica tega sporazuma, ima pravico sodelovati v Odboru kot opazovalec, če Odboru predloži pisno uradno obvestilo. Vsak opazovalec pri STO lahko Odboru predloži pisno zahtevo za sodelovanje v Odboru kot opazovalec, Odbor pa mu lahko podeli status opazovalca.

Člen 29: Sprejetje in začetek veljavnosti

- 29.1 Ta sporazum lahko sprejme vsak član STO. Sprejetje se opravi z deponiranjem listine o sprejetju tega sporazuma pri generalnem direktorju STO.
- 29.2 Ta sporazum začne za tiste člane STO, ki so ga sprejeli, veljati 30. dan po datumu deponiranja 45. listine o sprejetju²¹. Nato začne ta sporazum za katerega koli drugega člana STO veljati 30. dan po datumu deponiranja listine tega člana o sprejetju.

²¹ Za namene izračuna sprejetij po tem členu se ena listina o sprejetju Evropske unije šteje kot toliko listin o sprejetju, kolikor je držav članic Evropske unije, ki so članice STO.

Člen 30: Izvajanje

Vsaka pogodbenica ta sporazum izvaja od dneva začetka njegove veljavnosti. Pogodbenice v razvoju in najmanj razvite pogodbenice, ki se odločijo uporabiti člen 20, ta sporazum izvajajo v skladu z navedenim členom.

Člen 31: Pridržki

K nobeni določbi tega sporazuma ni mogoče izraziti pridržka brez soglasja drugih pogodbenic.

Člen 32: Spremembe

- 32.1 Pogodbenice lahko spremenijo ta sporazum. Odločitev Odbora o sprejetju spremembe in njeni predložitvi pogodbenicam v sprejetje se sprejme s soglasjem.
- 32.2 Sprememba začne veljati:
- (a) razen kot je določeno v pododstavku (b), za tiste pogodbenice, ki jo sprejmejo, ko jo sprejmeta dve tretjini pogodbenic, nato pa za vsako drugo pogodbenico, ko jo ta sprejme; ali
 - (b) za vse pogodbenice, ko jo sprejmeta dve tretjini pogodbenic, če gre za spremembo, za katero je Odbor s soglasjem ugotovil, da je take narave, da ne bi spremenila pravic in obveznosti pogodbenic.

Člen 33: Odstop

- 33.1 Vsaka pogodbenica lahko odstopi od tega sporazuma tako, da generalnemu direktorju STO predloži pisno uradno obvestilo o svoji nameri odstopiti. Odstop začne učinkovati po izteku 60 dni od datuma, ko generalni direktor prejme uradno obvestilo. Vsaka pogodbenica lahko po tem, ko je v skladu s členom 37 obveščena o takem uradnem obvestilu, zahteva takojšnje zasedanje Odbora.
- 33.2 Če pogodbenica tega sporazuma preneha biti članica STO, z dnem, ko preneha biti članica STO, preneha biti tudi pogodbenica tega sporazuma.

Člen 34: Neuporaba tega sporazuma med posameznimi pogodbenicami

Ta sporazum se med katerima koli dvema pogodbenicama ne uporablja, kadar ena od njiju ob sprejetju tega sporazuma ali pristopu k njemu s strani katere koli od njiju ne soglaša s tako uporabo.

Člen 35: Pregled

- 35.1 Najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma in nato redno pogodbenice pregledajo ta sporazum, da bi izboljšale njegovo delovanje in zagotovile, da ostane pomemben za trgovinska vprašanja, s katerimi se soočajo pogodbenice.
- 35.2 Ob upoštevanju spreminjajoče se narave elektronskega trgovanja in digitalne tehnologije ter ob priznavanju pomena vzpostavitve globalnih pravil za elektronsko trgovanje pogodbenice ne glede na odstavek 1 priznavajo, da lahko nadaljnja

pogajanja zajemajo odprta vprašanja iz dokumenta INF/ECOM/62/Rev.5 ali druga vprašanja, ki jih lahko predložijo pogodbenice. Vsaka pogodbenica si v vseh prihodnjih pogajanjih pridržuje pravico predlagati spremembe določb tega sporazuma, tudi glede izjem, reševanja sporov ali področja uporabe.

Člen 36: Sekretariat

Za izvajanje tega sporazuma skrbi sekretariat STO.

Člen 37: Deponiranje

- 37.1 Ta sporazum se deponira pri generalnem direktorju STO.
- 37.2 Generalni direktor STO vsaki pogodbenici nemudoma predloži:
- (a) overjen verodostojen izvod tega sporazuma in vsake spremembe v skladu s členom 32 ter
 - (b) uradno obvestilo o vsakem sprejetju v skladu s členom 29 in o vsakem odstopu v skladu s členom 33.

Člen 38: Registracija

Ta sporazum se registrira v skladu z določbami člena 102 Ustanovne listine Združenih narodov.

V Yaoundéju, 28. marca 2026, v enem izvirniku v angleškem, francoskem in španskem jeziku, pri čemer je vsako besedilo verodostojno.

PRILOGA

Ta priloga določa načela glede regulativnega okvira za osnovne telekomunikacijske storitve.

Oddelek I: Konkurenčni zaščitni ukrepi

1.1 Preprečevanje protikonkurenčnih praks v telekomunikacijah

Ohranijo se ustrezni ukrepi, da se prepreči, da bi ponudniki, ki so sami ali skupaj večji ponudnik, izvajali ali nadaljevali protikonkurenčne prakse.

1.2 Zaščitni ukrepi

Protikonkurenčne prakse iz odstavka 1.1 vključujejo zlasti:

- (a) vključevanje v protikonkurenčno navzkrižno subvencioniranje;
- (b) uporabo informacij, pridobljenih od konkurentov, s protikonkurenčnimi učinki ter
- (c) nepravočasno zagotavljanje tehničnih informacij o bistvenih zmogljivostih in poslovno pomembnih informacij drugim ponudnikom storitev, ki jih ti potrebujejo za opravljanje storitev.

Oddelek II: Medomrežno povezovanje

2.1 Ta oddelek se uporablja za povezovanje s ponudniki, ki zagotavljajo javna telekomunikacijska transportna omrežja ali storitve, da se uporabnikom enega ponudnika omogoči komuniciranje z uporabniki drugega ponudnika in dostop do storitev, ki jih zagotavlja drug ponudnik, kadar so prevzete posebne zaveze.

2.2 Medomrežno povezovanje, ki ga je potrebno zagotoviti

Medomrežno povezovanje z večjim ponudnikom se zagotovi na kateri koli tehnično izvedljivi točki v omrežju. Tako medomrežno povezovanje se zagotovi:

- (a) pod nediskriminatornimi pogoji (vključno s tehničnimi standardi in specifikacijami) in po cenah ter v kakovosti, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo zagotavlja za svoje enake storitve ali za enake storitve nepovezanih ponudnikov storitev ali za svoje podružnice ali druga povezana podjetja;
- (b) pravočasno, pod pogoji (vključno s tehničnimi standardi in specifikacijami) in po stroškovno usmerjenih cenah, ki so pregledne, razumne, ob upoštevanju ekonomske izvedljivosti, ter dovolj razčlenjene, da ponudniku ni treba plačati za omrežne komponente ali zmogljivosti, ki jih za zagotavljanje storitve ne potrebuje, ter
- (c) na zahtevo, na točkah poleg omrežnih priključnih točk, ponujenih večini uporabnikov, proti plačilu, ki odraža stroške izgradnje potrebnih dodatnih zmogljivosti.

2.3 Javna dostopnost postopkov za pogajanja o medomrežnem povezovanju

Postopki, ki se uporabljajo za medomrežno povezovanje z večjim ponudnikom, bodo javno dostopni.

2.4 Preglednost ureditev medomrežnega povezovanja

Zagotovi se, da večji ponudnik javno objavi bodisi svoje sporazume o medomrežnem povezovanju bodisi referenčno ponudbo za medomrežno povezovanje.

2.5 Medomrežno povezovanje: Reševanje sporov

Ponudnik storitev, ki zahteva medomrežno povezovanje z večjim ponudnikom, ima možnost, da se:

- (a) kadar koli ali
- (b) po poteku razumnega roka, ki je bil javno objavljen,

obrne na neodvisen domači organ, ki je lahko regulativni organ iz oddelka V, za rešitev sporov glede ustreznih pogojev in cen za medomrežno povezovanje v razumnem roku, če ti niso bili predhodno določeni.

Oddelek III: Univerzalna storitev

Vsaka pogodbenica ima pravico opredeliti vrsto obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, ki jo želi ohraniti. Take obveznosti se ne štejejo za protikonkurenčne *per se*, če se izvajajo na pregleden, nediskriminatoren in konkurenčno nevtralen način ter niso bolj obremenjujoče, kot je potrebno za vrsto univerzalne storitve, ki jo opredeli pogodbenica.

Oddelek IV: Javna dostopnost licenčnih meril

4.1 Kadar se zahteva licenca, bodo javno dostopni:

- (a) vsa merila za licenciranje in rok, ki je običajno potreben za sprejetje odločitve o vlogi za licenco, ter
- (b) določila in pogoji posameznih licenc.

4.2 Na zahtevo se vlagatelju sporočijo razlogi za zavrnitev izdaje licence.

Oddelek V: Neodvisni regulatorji

Regulativni organ je ločen od katerega koli ponudnika osnovnih telekomunikacijskih storitev in mu ni odgovoren. Odločitve regulatorjev in postopki, ki jih uporabljajo, morajo biti nepristranski do vseh udeležencev na trgu.

Oddelek VI: Dodeljevanje in uporaba omejenih virov

Vsi postopki za dodeljevanje in uporabo omejenih virov, vključno s frekvencami, številkami in pravicami do poti, se izvajajo objektivno, pravočasno, pregledno in nediskriminatorno. Trenutno stanje dodeljenih frekvenčnih pasov bo javno dostopno, vendar podrobna opredelitev frekvenc, dodeljenih za posebne državne namene, ni potrebna.

PRILOGA O ZAČASNIH UREDITVAH

PREAMBULA

Pogodbenice –

ob upoštevanju obstoječih prizadevanj pogodbenic za dodajanje tega sporazuma v Prilogo 4 k Sporazumu o STO;

ob nadaljnjem prizadevanju za čim prejšnjo vključitev tega sporazuma v institucionalni okvir, vzpostavljen s Sporazumom o STO;

odločene, da bodo čim prej uresničile koristi tega sporazuma;

ob ponovni potrditvi pomena podpore pogodbenicam v razvoju in najmanj razvitim pogodbenicam pri izvajanju tega sporazuma z obravnavanjem njihovih individualnih in ciljno usmerjenih razvojnih potreb z obdobji izvajanja, tehnično pomočjo in krepitvijo zmogljivosti;

ob ponovni potrditvi svojih pravic in obveznosti iz Sporazuma o STO;

ob pozdravljanju pristopa drugih članic STO k temu sporazumu –

so se sporazumele:

Oddelek I: Uporaba priloge

- 1.1 Ta priloga, vključno z Dodatkom, je sestavni del tega sporazuma. V primeru neskladja med določbami te priloge in drugimi določbami tega sporazuma prevladajo določbe te priloge v obsegu tega neskladja.
- 1.2 Do dneva, ko se ta sporazum doda Sporazumu o STO, se uporablja ta priloga.
- 1.3 Od dneva, ko se ta sporazum doda Sporazumu o STO, se ta priloga preneha uporabljati, razen kadar je to zahtevano v skladu z oddelkom IV.

Oddelek II: Začasne ureditve za reševanje sporov

- 2.1 Člen 27 tega sporazuma se ne uporablja.
- 2.2 Vsako sklicevanje v tem sporazumu na člen 27 se razume kot sklicevanje na oddelek III.

Oddelek III: Začasno reševanje sporov

- 3.1 Člena XXII in XXIII GATT 1994 oziroma člena XXII in XXIII GATS, kakor ju podrobneje določa in uporablja Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov („DSU“), se s tem vključijo v to prilogo, *mutatis mutandis*, in se uporabljajo za posvetovanja ter reševanje sporov, nastalih na podlagi tega sporazuma.
- 3.2 DSU se s tem vključi v to prilogo, *mutatis mutandis*, in se uporablja za posvetovanja ter reševanje sporov, sproženih na podlagi tega sporazuma.
- 3.3 V tej prilogi:
 - (a) sklicevanja na „zajeti sporazum“ ali „zajete sporazume“ v DSU se razumejo kot sklicevanja na ta sporazum;

- (b) sklicevanja na „Organ za reševanje sporov“ ali „DSB“ v DSU se razumejo kot sklicevanja na Odbor;
 - (c) sklicevanja na „DSU“ v tem odstavku ter v odstavkih 3.4 in 3.5, tudi v Dodatku iz odstavka 3.4, se razumejo kot sklicevanja na DSU, kakor je vključen v to prilogo v skladu z odstavkom 3.2, in
 - (d) sklicevanja na „članice“ v DSU se razumejo kot sklicevanja na pogodbenice tega sporazuma.
- 3.4 Kar zadeva člena 16.4 in 17 DSU, pogodbenice priznavajo, da so za izvajanje pritožbenega preizkusa za namene te priloge potrebne prilagoditve. Dokler ni sprejeta odločitev v skladu z odstavkom 3.5, se stranke v sporu, če želi katera od pogodbenic vložiti pritožbo zoper poročilo posebne skupine, za odločitev o pritožbi zatečejo k arbitraži v skladu s členom 25 DSU²². Uporabljajo se postopki pritožbene arbitraže, določeni v Dodatku k tej prilogi, razen če se stranke v sporu dogovorijo drugače.
- 3.5 Če bo Pritožbeni organ STO lahko obravnaval pritožbe, Odbor preuči in po potrebi odloči, kako se bo izvajal pritožbeni preizkus v skladu s členom 17 DSU.

Oddelek IV: Prehodne ureditve

- 4.1 Pogodbenice si prizadevajo zagotoviti, da vsaka odločitev o vključitvi tega sporazuma v Sporazum o STO predvidi prehodne ureditve za uporabo DSU za spore, sprožene na podlagi tega sporazuma, ki na dan te vključitve še niso rešeni.
- 4.2 Če takih ureditev ali drugih prehodnih ureditev, o katerih se morda odloči, ni, za spore, sprožene na podlagi tega sporazuma pred njegovo vključitvijo v Sporazum o STO, še naprej velja ta priloga.
-

²² Za večjo gotovost, do sprejetja odločitve v skladu z odstavkom 3.5 nobena pogodbenica ne sme uradno sporočiti odločitve o vložitvi pritožbe zoper poročilo posebne skupine v skladu s členom 16.4 DSU.

DODATEK K PRILOGI O ZAČASNIH UREDITVAH: POSTOPKI PRITOŽBENE ARBITRAŽE

Oddelek A: Splošne Določbe

1. Ta dodatek določa postopke pritožbene arbitraže, ki se uporabljajo za pritožbo zoper poročilo posebne skupine v skladu z odstavkom 3.4 Priloge o začasnih ureditvah. Ti postopki pritožbene arbitraže za namene posameznega spora po tem sporazumu pomenijo dogovorjene postopke za arbitražo v skladu s členom 25 DSU²³.
2. Ti postopki pritožbene arbitraže temeljijo na materialnopravnih in postopkovnih vidikih pritožbenega preizkusa STO v skladu s členom 17 DSU STO, da bi se ohranile njegove bistvene značilnosti, vključno z neodvisnostjo in nepristranskostjo, hkrati pa povečala postopkovna učinkovitost pritožbenega postopka.
3. O pritožbah odločajo trije arbitri. Ti arbitri se izberejo iz nabora stalnih arbitrov, vzpostavljenega v skladu z odstavkom 4 sporočila JOB/DSB/1/Add.12, razen če Odbor s soglasjem sklene, da se vzpostavi ločen nabor stalnih arbitrov,²⁴ v tem primeru pa se arbitri izberejo iz tega nabora (v nadaljnjem besedilu „nabor arbitrov“). Izbira iz nabora arbitrov za posamezen spor se opravi na podlagi istih načel in metod, ki se uporabljajo za oblikovanje senata Pritožbenega organa STO v skladu s členom 17.1 DSU STO in pravilom 6(2) Delovnih postopkov STO za pritožbeni preizkus (WT/AB/WP/6), vključno z načelom rotacije²⁵. Generalni direktor STO obvesti stranke v sporu in tretje strani o rezultatu izbire. Arbitri izvolijo predsednika. Pravilo 3(2) Delovnih postopkov STO za pritožbeni preizkus se *mutatis mutandis* uporablja za odločanje arbitrov.
4. Člani nabora arbitrov spremljajo dejavnosti STO na področju reševanja sporov. Za spodbujanje doslednosti in skladnosti pri odločanju člani nabora arbitrov med seboj razpravljajo o vprašanih razlage, prakse in postopka, pomembnih za ta sporazum, kolikor je to izvedljivo. Arbitri lahko o svojih odločitvah v zvezi s pritožbo razpravljajo z vsemi drugimi člani nabora arbitrov, brez poseganja v izključno odgovornost in svobodo arbitrov glede takih odločitev in njihove kakovosti. Člani nabora arbitrov prejmejo vse dokumente v zvezi s postopki pritožbene arbitraže po tem sporazumu.
5. Arbitrom se zagotovi ustrezna upravna in pravna podpora, ki glede na naravo zadevnih nalog zagotavlja potrebna jamstva kakovosti in neodvisnosti. Zlasti morajo biti osebe, ki arbitrom zagotavljajo pravno podporo, neodvisne od oseb in upravnih enot, ki pravno podporo zagotavljajo članom posebnih skupin, glede vsebine svojega dela pa odgovarjajo le arbitrom.

²³ Za večjo gotovost, šteje se, da je zahteva glede uradnega obveščanja iz drugega stavka člena 25.2 DSU izpolnjena. Za namene tega dodatka „DSU STO“ pomeni Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov, kot je opredeljen v členu 2(c) tega sporazuma, „DSU“ pa pomeni DSU STO, kakor je vključen v Prilogo o začasnih ureditvah v skladu z odstavkom 3.2 navedene priloge.

²⁴ Arbitri, vključeni v tak nabor, izpolnjujejo zahteve iz člena 17.3 DSU STO.

²⁵ Vendar se na zahtevo stranke v sporu vsak član nabora arbitrov, ki ni državljani pogodbenice, izključi iz postopka izbire. Dva državljana iste pogodbenice ne smeta sodelovati v isti zadevi.

Oddelek B: Arbitražni postopki

6. Po razpošiljanju poročila posebne skupine pogodbenicam tega sporazuma, vendar pred njegovim sprejetjem v Odboru, lahko stranka v sporu, ne pa tudi tretja stran, začne pritožbeno arbitražo tako, da Odbor uradno obvesti o svoji odločitvi za vložitev pritožbe in pri njem hkrati vloži obvestilo o pritožbi. Ob upoštevanju odstavka 16 se poročilo posebne skupine, če stranka v sporu uradno obvesti o svoji odločitvi za vložitev pritožbe, ne obravnava za sprejetje v Odboru.
7. Pritožba je omejena na pravna vprašanja, obravnavana v poročilu posebne skupine, in pravne razlage, ki jih je razvila posebna skupina. Arbitri lahko pravne ugotovitve in sklepe posebne skupine potrdijo, spremenijo ali razveljavijo. Arbitražna odločba, kadar je to ustrezno, vključuje priporočila, kot je predvideno v členu 19 DSU. Šteje se, da so ugotovitve posebne skupine, ki niso bile izpodbijane s pritožbo, skupaj z lastnimi ugotovitvami arbitrov sestavni del arbitražne odločbe.
8. Arbitri obravnavajo le tista vprašanja, ki so potrebna za rešitev spora. Obravnavajo le tista vprašanja, ki so jih izpostavile stranke v sporu, brez poseganja v njihovo obveznost, da odločijo o vprašanjih glede pristojnosti.
9. Če v tem dodatku ni določeno drugače, se za arbitražo *mutatis mutandis* uporabljajo določbe DSU STO ter druga pravila in postopki, ki se uporabljajo za pritožbeni preizkus STO. To vključuje zlasti Delovne postopke STO za pritožbeni preizkus in v njih določeni časovni razpored za pritožbe ter Pravila ravnanja za Dogovor o pravilih in postopkih za reševanje sporov (WT/DSB/RC/1)²⁶. Arbitri lahko po posvetovanju s strankami v sporu Delovne postopke STO za pritožbeni preizkus in v njih določeni časovni razpored za pritožbe prilagodijo, kadar je to utemeljeno v skladu s pravilom 16 Delovnih postopkov STO za pritožbeni preizkus.
10. Arbitri izdajo arbitražno odločbo v 90 dneh po vložitvi obvestila o pritožbi. V ta namen lahko arbitri sprejmejo ustrezne organizacijske ukrepe za racionalizacijo postopka, brez poseganja v postopkovne pravice in obveznosti strank v sporu ter načelo poštenega postopka. Takšni ukrepi lahko vključujejo odločitve o omejitvah števila strani, procesnih rokih in skrajnih datumih ter o potrebnem trajanju in številu obravnav.
11. Če je to potrebno za izdajo arbitražne odločbe v 90-dnevnem roku, lahko arbitri strankam v sporu predlagajo tudi vsebinske ukrepe, na primer izključitev zahtevkov, ki temeljijo na zatrjevanem pomanjkanju objektivne presoje dejstev v skladu s členom 11 DSU²⁷.
12. Na predlog arbitrov se lahko stranke v sporu dogovorijo o podaljšanju 90-dnevnega roka za izdajo arbitražne odločbe.
13. Stranke v sporu se zavezujejo spoštovati arbitražno odločbo, ki je dokončna. V skladu s členom 25.3 DSU se arbitražna odločba sporoči Odboru, Odbor pa je ne sprejme.

²⁶ Za večjo gotovost, odstavki VIII.14–17 Pravil ravnanja se uporabljajo za arbitre.

²⁷ Za večjo gotovost, predlog arbitrov ni pravno zavezujoč in zadevna stranka se sama odloči, ali se strinja s predlaganimi vsebinskimi ukrepi. To, da se zadevna stranka ne strinja s predlaganimi vsebinskimi ukrepi, ne posega v obravnavo zadeve ali pravice strank v sporu.

14. Tretje strani, ki so v skladu s členom 10.2 DSU Odbor obvestile o znatnem interesu v zadevi pred posebno skupino, lahko arbitrom predložijo pisne vloge in imajo možnost, da jih arbitri zaslišijo. Pravilo 24 Delovnih postopkov STO za pritožbeni preizkus se uporablja, *mutatis mutandis*.
 15. V skladu s členom 25.4 DSU se člena 21 in 22 DSU *mutatis mutandis* uporabljata za arbitražno odločbo, izdano v sporu.
 16. Pritožnik ali drug pritožnik lahko kadar koli med arbitražo umakne svojo pritožbo ali drugo pritožbo, tako da o tem obvesti arbitre, ti pa o tem nemudoma obvestijo Odbor²⁸. Če po takem obvestilu ne ostane nobena pritožba, se poročilo posebne skupine sprejme na seji Odbora v 60 dneh od takega obvestila, razen če Odbor s soglasjem odloči, da poročila ne sprejme. Če ob umiku pritožbe ali druge pritožbe ostane še kakšna pritožba, se arbitraža nadaljuje.
-

²⁸ Za večjo gotovost, obvestilo Odboru o vzajemno dogovorjeni rešitvi v skladu s členom 3.6 DSU za namene tega odstavka ne pomeni umika pritožbe.